

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. gruodžio 19 d.*

„Direktyva 2004/83/EB — Būtiniausi pabėgėlių statuso ar papildomos apsaugos statuso suteikimo standartai — Iš Palestinos kilę asmenys be pilietybės, faktiškai naudojęsi Jungtinių Tautų paramos ir darbo agentūros Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (UNRWA) pagalba — Šių asmenų be pilietybės teisė į pabėgėlio statuso pripažinimą pagal Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį — Taikymo sąlygos — Minėtos UNRWA pagalbos nutūkimas „dėl bet kokios priežasties“ — Įrodymai — Pasekmės pabėgėlio statusą siekiantiems gauti suinteresuotiesiems asmenims — Teisė į galimybę „ipso facto pasinaudoti šios direktyvos teikiamomis lengvatomis“ — „Pabėgėlio“, kaip tai suprantama pagal tos pačios direktyvos 2 straipsnio c punktą, statuso automatiškas pripažinimas ir pabėgėlio statuso suteikimas pagal šios direktyvos 13 straipsnį“

Byloje C-364/11

dėl *Fővárosi Bíróság* (Vengrija) 2011 m. birželio 3 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2011 m. liepos 11 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Mostafa Abed El Karem El Kott,

Chadi Amin A Radi,

Hazem Kamel Ismail

prieš

Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal,

dalyvaujant

ENSZ Menekültügyi Főbiztossága,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, L. Bay Larsen (pranešėjas), T. von Danwitz ir J. Malenovský, teisėjai U. Lohmus, E. Levits, A. Ó Caoimh, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader ir J.-J. Kasel,

generalinė advokatė E. Sharpston,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. gegužės 15 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: vengrų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- H. Kamel Ismail, atstovaujamo *ügyvédek G. Győző* ir T. Fazekas,
- *ENSZ Menekültügyi Főbiztossága*, atstovaujamo I. Ciobanu, padedamo baristerės M. Demetriou,
- Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Fehér, K. Szíjjártó ir Z. Tóth,
- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos T. Materne ir C. Pochet,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir N. Graf Vitzthum,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos G. de Bergues, S. Menez ir B. Beaupère-Manokha,
- Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos F. Abrudan, I. Bara ir R. H. Radu,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos L. Seeboruth, padedamo baristerės S. Fatima,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Condou-Durande ir V. Kreuschitz,

susipažinęs su 2012 m. rugsėjo 13 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvos 2004/83/EB dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgeliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų (OL L 304, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 7 t., p. 96) 12 straipsnio 1 dalies a punkto išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp M. Abed El Karem El Kott, C. A. A. Radi bei H. Kamel Ismail, kurie visi trys yra iš Palestinos kilę asmenys be pilietybės, ir *Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal* (Imigracijos ir pilietybės reikalų tarnyba, toliau – BAH) dėl to, kad ši tarnyba atmetė jų prašymus suteikti pabėgėlio statusą.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

Konvencija dėl pabėgėlių statuso

- 3 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje pasirašyta Konvencija dėl pabėgėlių statuso (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 189 t., p. 150, 1954 m., Nr. 2545) įsigaliojo 1954 m. balandžio 22 d. Ji buvo papildyta ir iš dalies pakeista 1967 m. sausio 31 d. Niujorke priimtu Protokolu dėl pabėgėlių statuso, o jis įsigaliojo 1967 m. spalio 4 d. (toliau – Ženevos konvencija).
- 4 Pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnio 2 punkto pirmą pastraipą „pabėgėliu“ vadinamas kiekvienas asmuo, kuris „dėl visiškai pagrįstos baimės būti persekiojamam [persekiojamas] dėl rasės, religijos, pilietybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politinių įsitikinimų yra už šalies, kurios

piliėtis jis yra, ribų ir negali arba bijo naudotis tos šalies gynyba; arba neturėdamas atitinkamos pilietybės ir būdamas už šalies, kurioje anksčiau buvo jo nuolatinė gyvenamoji vieta, ribų <...> negali ar bijo į ją grįžti“.

- 5 Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnyje, kuriame tam tikrai asmenų grupei numatytas išimtinis teisinis statusas, nustatyta:

„Ši Konvencija netaikoma asmenims, kurie šiuo metu naudojasi kitų Jungtinių Tautų Organizacijos institucijų ar organizacijų, išskyrus Jungtinių Tautų Organizacijos pabėgėlių reikalų vyriausiąją komisarą, gynyba ar parama.

Jei tokia gynyba ar parama dėl kokios nors priežasties buvo nutraukta galutinai nesuregulius tokių asmenų padėties pagal atitinkamas Jungtinių Tautų Organizacijos Generalinės Asamblėjos priimtas rezoliucijas, šie asmenys *ipso facto* įgyja šioje Konvencijoje numatytas teises.“

Jungtinių Tautų Palestinos taikinamoji komisija

- 6 Jungtinių Tautų Palestinos taikinamoji komisija (UNCCP) buvo įsteigta 1948 m. gruodžio 11 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucija Nr. 194 (III). Pagal šios rezoliucijos 11 dalies antrą pastraipą Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja:

„*Nurodo* [UNCCP] padėti pabėgėliams grįžti, įsikurti ir stabilizuoti jų ekonominę ir socialinę padėtį bei išmokėti kompensacijas, taip pat glaudžiai bendradarbiauti su Jungtinių Tautų pagalbos Palestinos pabėgėliams direktoriumi ir, jam tarpininkaujant, su kitais atitinkamais Jungtinių Tautų Organizacijos organais ir agentūromis.“

Jungtinių Tautų paramos ir darbo agentūra Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose

- 7 1949 m. gruodžio 8 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucija Nr. 302 (IV) dėl pagalbos Palestinos pabėgėliams įsteigta Jungtinių Tautų paramos ir darbo agentūra Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (UNRWA). Jos mandatas buvo reguliariai atnaujinamas, o dabartinis mandatas baigsis 2014 m. birželio 30 d. Į UNRWA veiklos teritoriją patenka Libanas, Sirija, Jordanija, Vakarų Krantas (įskaitant Rytų Jeruzalę) ir Gazos ruožas.

- 8 Pagal minėtos Rezoliucijos Nr. 302 (IV) 20 dalį Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja:

„*Nurodo* [UNRWA] susitarti su [UNCCP] taip, kad abi galėtų kuo geriau vykdyti savo užduotis, pirmiausia susijusias su 1948 m. gruodžio 11 d. priimtos Generalinės Asamblėjos rezoliucijos Nr. 194 (III) 11 dalimi.“

- 9 Pagal 1967 m. liepos 4 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucijos Nr. 2252 (ES-V) dėl humanitarinės pagalbos 6 dalį ši Generalinė Asamblėja remia UNRWA pastangas nenumatytais atvejais kiek įmanoma teikti humanitarinę pagalbą kaip laikiną priemonę kitiems šioje teritorijoje esantiems asmenims, kurie šiuo metu yra perkelti ir kuriems labai reikalinga neatidėliotina pagalba dėl neseniai vykdytų karo veiksmų.

- 10 Pagal 2011 m. gruodžio 9 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucijos Nr. 66 dėl pagalbos pabėgėliams iš Palestinos 1–3 dalis ši Generalinė Asamblėja:

„1. *Apgailėstauja*, kad pabėgėliai dar nesugrįžo ir jiems nebuvo atlyginta žala, kaip numatyta Rezoliucijos Nr. 194 (III) 11 dalyje, ir todėl pabėgėlių iš Palestinos padėtis lieka sudėtinga <...>

2. *Taip pat apgailestaudama pažymi*, kad [UNCCP] nesurado būdo, kaip taikyti Rezoliucijos Nr. 194 (III) 11 dalį, ir vėl prašo [UNCCP] toliau stengtis šioje srityje <...>
3. *Patvirtina* būtinybę, kad būtų tęsiama [UNRWA] veikla ir jos operacijų, kurios turi būti vykdomos sklandžiai, bei jos tarnybų svarbą pabėgėlių iš Palestinos gerovei ir asmenybės vystymuisi bei regiono stabilumui, kol bus pasiektas tinkamas Palestinos pabėgėlių problemos sprendimas.“

Sąjungos teisė

Direktyva 2004/83

- 11 Pagal Direktyvos 2004/83 3 konstatuojamąją dalį Ženevos konvencija sudaro tarptautinio teisinio pabėgėlių apsaugos režimo pamatus.
- 12 Kaip matyti iš minėtos direktyvos 10 konstatuojamosios dalies, aiškinamos kartu su ESS 6 straipsnio 1 dalimi, ši direktyva gerbia pagrindines teises, laisves ir principus, pripažintus visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – chartija). Šia direktyva, remiantis chartijos 1 ir 18 straipsniais, ypač siekiama užtikrinti visišką pagarbą žmogaus orumui ir prieglobsčio prašytojų teisę į prieglobstį.
- 13 Šios direktyvos 16 ir 17 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(16) Turėtų būti nustatyti būtiniausi pabėgėlio statuso apibrėžimo ir apibūdinimo turinio standartai, padėsiantys valstybių narių kompetentingoms institucijoms taikyti Ženevos konvenciją.

(17) Būtina įvesti bendrus prieglobsčio prašytojų pripažinimo pabėgėliais pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnį kriterijus.“
- 14 Pagal Direktyvos 2004/83 1 straipsnį jos tikslas – nustatyti būtiniausius standartus, susijusius, pirma, su trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimu pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, ir, antra, su suteikiamos apsaugos pobūdžiu.
- 15 Direktyvos 2 straipsnyje numatyta, kad joje:

„a) „tarptautinė apsauga“ – tai pabėgėlio ar papildomos apsaugos statusas, kaip apibrėžta d ir f punktuose;

<...>

c) „pabėgėlis“ – trečiosios šalies pilietis, kuris dėl pagrįstos persekiojimo dėl rasės, religijos, tautybės, politinių pažiūrų ar priklausymo tam tikrai socialinei grupei baimės yra ne savo pilietybės šalyje ir negali arba dėl tokios baimės nepageidauja atsiduoti tos šalies globai [nepageidauja pasinaudoti tos šalies apsauga,] arba asmuo be pilietybės, kuris, būdamas ne savo gyventoje šalyje dėl pirmiau minėtų priežasčių, negali ar dėl tokios baimės nenori į ją grįžti, ir kuriam netaikomas 12 straipsnis;

d) „pabėgėlio statusas“ – tai valstybės narės suteikiamas trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pripažinimas pabėgėliu;

e) „papildomą apsaugą galintis gauti asmuo“ – tai trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, kuris negali būti laikomas pabėgėliu, tačiau apie kurį pagrįstai galima manyti, kad jei jis arba ji būtų grąžintas (-a) į savo kilmės šalį, arba asmens be pilietybės atveju – į jo arba jos gyventą šalį, jam arba jai iškiltų realus pavojus patirti 15 straipsnyje apibrėžtus smurtinius veiksmus, kuriam

arba kuriai netaikomos 17 straipsnio [kuriame numatyti papildomos apsaugos nesuteikimo pagrindai] 1 bei 2 dalys ir kuris arba kuri negali arba dėl tokio pavojaus nepageidauja pasinaudoti tos šalies apsauga;

<...>“

- 16 Šios direktyvos 4 straipsnyje, esančiame jos II skyriuje „Tarptautinės apsaugos prašymų įvertinimas“, apibrėžiamos faktų ir aplinkybių vertinimo sąlygos. Jo 3 dalyje nustatyta:

„Tarptautinės apsaugos prašymas įvertinamas individualiai ir atsižvelgiant į:

- a) visus įvertintinus faktus, susijusius su kilmės šalimi sprendimo priėmimo dėl prašymo metu, įskaitant kilmės šalies įstatymus ir taisykles bei jų taikymo būdą;
- b) atitinkamus prašytojo pateiktus pareiškimus ir dokumentaciją, įskaitant informaciją apie tai, ar prašytojas buvo ar gali būti persekiojamas ar gresia smurto veiksmai;
- c) prašytojo asmeninę padėtį ir aplinkybes, įskaitant tokius veiksnius kaip biografijos faktai, lytis ir amžius, kad pagal asmenines prašytojo aplinkybes būtų įvertinta, ar prieš jį arba ją vykdyti ar galimi veiksmai galėtų būti persekiojimas arba būtų susiję su smurtu;
- d) tai, ar prašytojo veikla išvykus iš kilmės šalies buvo nukreipta siekiant vienintelio arba pagrindinio tikslo – sudaryti reikiamas sąlygas prašyti tarptautinės apsaugos, kad būtų įvertinta, ar dėl šios veiklos į tą šalį grįžęs prašytojas būtų persekiojamas ar jam arba jai grėstų smurto veiksmai;
- e) tai, ar galima pagrįstai tikėtis, kad prašytojas galėtų pasinaudoti kitos šalies apsauga, kurioje jis galėtų gauti pilietybę.“

- 17 Direktyvos 2004/83 III skyriuje „Pabėgėlio statuso reikalavimai“ esančiame 11 straipsnyje „Pabėgėlio statuso panaikinimas“ nustatyta:

„1. Trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės nustoja būti pabėgėliu, jei jis arba ji:

<...>

- f) būdamas asmuo be pilietybės dėl aplinkybių, dėl kurių buvo pripažintas pabėgėliu, nebebuvo gali grįžti į valstybę kurioje gyvena.

<...>“

- 18 Tame pačiame minėtos direktyvos III skyriuje esančio 12 straipsnio „Pabėgėlio statuso nesuteikimas“ 1 dalies a punkte, kurį sudaro du sakiniai, atspindintys Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnio dvi pastraipas, nurodyta:

„Trečiosios šalies piliečiui arba asmeniui be pilietybės pabėgėlio statusas nesuteikiamas, jei:

- a) jis arba ji patenka į Ženevos konvencijos 1D straipsnio [1 straipsnio D skirsnio], susijusio su apsauga ar pagalba iš Jungtinių Tautų organų ar agentūrų, išskyrus Jungtinių Tautų Vyriausiąjį Komisarą pabėgėlių reikalams [VKPR], taikymo sritį. Jei dėl bet kokios priežasties tokia apsauga ar pagalba nutrūktų, o tokių asmenų padėtis nebūtų galutinai išspręsta pagal atitinkamas Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtas rezoliucijas, tokie asmenys *ipso facto* turi teisę pasinaudoti šios direktyvos teikiamomis lengvatomis“.

- 19 Pagal minėto 12 straipsnio 1 dalies b punktą pabėgėlio statusas nesuteikiamas trečiosios šalies piliečiui arba asmeniui be pilietybės, kuris „šalies, kurioje jis arba ji apsigyveno, kompetentingų institucijų yra pripažintas (-a) kaip turintis (-i) teises ir įsipareigojimus, kurie priskiriami tos šalies piliečiams, arba jiems lygiavertės teises ir įsipareigojimus“.
- 20 To paties 12 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad trečiosios šalies piliečiui arba asmeniui be pilietybės pabėgėlio statusas nesuteikiamas, jei yra rimtų priežasčių manyti, kad pabėgėlio statusas jam negali būti suteiktas dėl vienos ar kelių šioje nuostatoje numatytų priežasčių, t. y., pirma, jis padarė „nusikaltimą taikai, karo nusikaltimą arba nusikaltimą žmoniškumui“ (2 dalies a punktas) arba „sunkų nepolitinį nusikaltimą“ (2 dalies b punktas) ar, antra, jis yra kaltas „dėl Jungtinių Tautų siekiams ir principams prieštaraujančių veiksmų“ (2 dalies c punktas).
- 21 Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies b punkte ir 2 bei 3 dalyse nurodytos pabėgėlio statuso nesuteikimo priežastys atitinka priežastis, kurios nurodytos atitinkamai Ženevos konvencijos 1 straipsnio E ir F skirsniuose.
- 22 Direktyvos 2004/83 IV skyriuje „Pabėgėlio statusas“ esantis 13 straipsnis „Pabėgėlio statuso suteikimas“ suformuluotas taip:
- „Valstybės narės suteikia pabėgėlio statusą trečiosios šalies piliečiui arba asmeniui be pilietybės, kuris priskiriamas pabėgėliams remiantis II ir III skyriais.“
- 23 Tame pačiame minėtos direktyvos IV skyriuje esančio 14 straipsnio „Pabėgėlio statuso panaikinimas, galiojimo nutraukimas ar atsisakymas pratęsti galiojimą“ 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės panaikina nacionalinės valdžios institucijos suteiktą pabėgėlio statusą, jei pabėgėlis pagal 11 straipsnį nustoja tokiu būti.
- 24 Tos pačios direktyvos 21 straipsnio, esančio jos VII skyriuje „Tarptautinės apsaugos pobūdis“, 1 dalyje numatyta:
- „Valstybės narės laikosi negražinimo principo pagal savo tarptautinius įsipareigojimus.“

Direktyva 2005/85/EB

- 25 Pagal 2005 m. gruodžio 1 d. Tarybos direktyvos 2005/85/EB, nustatančios būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse (OL L 326, p. 13), 2 straipsnio c punktą:
- „prašytojas“ arba „prieglobsčio prašytojas“ – [tai] trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, pateikęs prieglobsčio prašymą, dėl kurio dar nėra priimtas galutinis sprendimas“.

Vengrijos teisė

- 26 2007 m. Įstatymo Nr. LXXX dėl prieglobsčio teisės (*Magyar Közlöny* 2007/83) 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta:
- „Pabėgėliu negali būti laikomas užsienietis, kai yra viena iš Ženevos konvencijos 1 straipsnio D, E ar F skirsniuose nurodytų priežasčių nesuteikti pabėgėlio statuso.“

Pagrindinė byla

M. Abed El Karem El Kott atvejis

- 27 Iš sprendimo, kuriuo teikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, matyti, kad M. Abed El Karem El Kott gyveno sudėtingomis materialinėmis sąlygomis Libane, UNRWA Ein El-Hilweh pabėgėlių stovykloje. Tokiomis aplinkybėmis M. Abed El Karem El Kott po to, kai buvo sudeginti jo namai, o jis pats sulaukė grasinimų, paliko šią stovyklą ir pabėgo iš Libano, kur, kaip buvo įsitikinęs, jį būtų radę.
- 28 Vengrijoje BAH nesuteikė jam pabėgėlio statuso, tačiau pagal Direktyvos 2004/83 21 straipsnio 1 dalį nustatė draudimą jį grąžinti.
- 29 M. Abed El Karem El Kott prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikė skundą, kuriame ginčijo atsisakymą suteikti jam pabėgėlio statusą.

C. A Radi atvejis

- 30 Dėl C. A Radi pažymėtina, kad iš sprendimo, kuriuo teikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, matyti, kad jo namas UNRWA Nahr el Bared stovykloje, taip pat Libane, buvo sugriautas 2007 m. gegužės mėn. per Libano kariuomenės ir islamistų grupės *Fatah* susirėmimus. Kadangi netoli Nahr el Bared stovyklos esančioje Baddawi stovykloje jam nebuvo vietos, C. A. Radi, jo tėvai, broliai ir seserys apsistojo pažįstamo asmens namuose Tripolyje (Libanas). Tačiau Libano kareiviai juos ižeidinėjo, nepagarbiai su jais elgdavosi, nepagrįstai sulaikydavo, kankindavo ir žemindavo. Manydami, kad jie, kaip palestiniečiai, neturėjo teisių Libane, C. A. Radi ir jo tėvas išvyko iš Libano.
- 31 BAH jam taip pat nesuteikė pabėgėlio statuso, bet priėmė įsakymą jo negrąžinti. C. A. Radi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikė skundą, kuriame ginčijo šį atsisakymą suteikti jam minėtą statusą.

H. Kamel Ismail atvejis

- 32 H. Kamel Ismail su šeima gyveno Ein El-Hilweh stovykloje. Jis tvirtino, kad per ginkluotus susirėmimus tarp islamistų grupės *Fatah* ir *Jund el-Sham* ekstremistai norėjo pasinaudoti jo namo stogu. Nesutikęs jis sulaukė grasinimų mirtimi ir imtas laikyti „priešo agentu“. Jis negalėjo apsiginti, todėl su šeima išvyko į Beirutą (Libanas). Ten jis nesijautė saugus, todėl pabėgo į Vengriją. Jis pateikė Palestinos nacionalinio komiteto pažymą, kurioje patvirtinama, kad jis pats ir jo šeima turėjo palikti Ein El-Hilweh stovyklą dėl saugumo ir radikalių islamistų grasinimų, ir pridėjo jų nuniokoto namo nuotraukas.
- 33 BAH jam nesuteikė pabėgėlio statuso, tačiau jam ir jo šeimos nariams suteikė papildomą apsaugą.
- 34 H. Kamel Ismail dėl sprendimo atsisakyti suteikti jam pabėgėlio statusą taip pat pateikė skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 35 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas vykstant pagrindiniam procesui tris bylas sujungė.

- 36 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme įtikinamai, kaip teigia šis teismas, nurodę individualias aplinkybes, dėl kurių jie buvo priversti palikti UNRWA veiklos teritoriją, ieškovai pagrindinėje byloje prašė jiems suteikti pabėgėlio statusą pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnio antrą pastraipą, į kurią daroma nuoroda Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrame sakinyje.
- 37 Jie teigia, kad, atsižvelgiant į tai, jog UNRWA pagalba jiems nutrūko, kaip tai suprantama pagal šią Ženevos konvencijos nuostatą, pagal šią nuostatą jiems automatiškai suteikiama teisė gauti pabėgėlio statusą.
- 38 Nagrinėdama ieškovų pagrindinėje byloje prašymus BAH juos laikė prieglobsčio prašytojais pagal Direktyvos 2005/85 2 straipsnio c punktą ir šiuos prašymus išnagrinėjo laikydamasi minėtoje direktyvoje nustatytos pabėgėlio statuso suteikimo tvarkos. BAH priėjo prie išvados, kad šie asmenys neatitiko reikalavimų, kad būtų laikomi „pabėgėliais“ pagal Direktyvos 2004/83 2 straipsnio c punktą.
- 39 Nors BAH pripažįsta, kad UNRWA pagalba nutrūksta, kai ši agentūra dėl objektyvių su jos veikla susijusių priežasčių negali užtikrinti pagalbos į ją teisę turinčiam asmeniui, ji nemano, kad aplinkybė, jog galima *ipso facto* pasinaudoti Direktyvos 2004/83 teikiamomis lengvatomis, lemia automatišką pabėgėlio statuso pripažinimą. Iš tiesų dėl pavartoto termino *ipso facto* galėtų kilti tik tokios teisinės pasekmės, kad suinteresuotasis asmuo patenka į šios direktyvos taikymo asmenims sritį, todėl tokio termino vartojimas reiškia tik galimybės gauti pabėgėlio statusą suteikimą.
- 40 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, be kita ko, nurodo, kad visi ieškovai pagrindinėje byloje naudojo minėtos direktyvos 12 straipsnio 1 dalies a punkto pirmame sakinyje nurodytos institucijos pagalbą, todėl būtina nustatyti, pirma, sąlygas, kuriomis galima laikyti, kad tokia pagalba nutrūko, kaip tai suprantama pagal tos pačios nuostatos antrą sakinį, ir, antra, garantijų, kurios *ipso facto* suteikiamos atitinkamam asmeniui pagal šią direktyvą, kai tokia pagalba nutrūksta, pobūdį ir apimtį.
- 41 Tokiomis aplinkybėmis *Fővárosi Bíróság* (Budapešto teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

Ar pagal [Direktyvos 2004/83] 12 straipsnio 1 dalies a punktą:

1. Galimybė pasinaudoti šios direktyvos teikiamomis lengvatomis reiškia pabėgėlio statuso arba vienos iš dviejų apsaugos formų, kurias apima direktyvos taikymo sritis (pabėgėlio statusas ir papildomos apsaugos suteikimas), pripažinimą valstybės narės pasirinkimu, ar kaip tik reiškia, kad nė viena iš šių formų nepripažįstama automatiškai, o tik parodo, kad asmuo patenka į direktyvos taikymo asmenims sritį?
2. Organizacijos apsaugos arba pagalbos nutrūkimas reiškia, kad apsigyvenama ne jos veiklos teritorijoje, organizacija nutraukė savo veiklą, nebėra galimybės pasinaudoti šios organizacijos teikiama apsauga ar pagalba arba kad turintis teisę į apsaugą ar pagalbą asmuo nebegali ja pasinaudoti dėl nuo organizacijos valios nepriklausančios kliūties, atsirandančios dėl teisėto ar objektyvaus pagrindo?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

- 42 Iš Direktyvos 2004/83 3, 16 ir 17 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Ženevos konvencija sudaro tarptautinio teisinio pabėgėlių apsaugos režimo pamatus ir kad šios direktyvos nuostatos dėl pabėgėlių statuso suteikimo sąlygų ir dėl jo turinio buvo priimtose siekiant padėti valstybių narių kompetentingoms institucijoms taikyti šią konvenciją remiantis bendromis sąvokomis ir kriterijais (2010 m. birželio 17 d. Sprendimo *Bolbol*, C-31/09, Rink. p. I-5539, 37 punktas).
- 43 Todėl Direktyvos 2004/83 nuostatos turi būti aiškinamos atsižvelgiant į bendrą jos sistemą ir tikslą, laikantis Ženevos konvencijos ir kitų atitinkamų sutarčių, nurodytų SESV 78 straipsnio 1 dalyje. Kaip matyti iš šios direktyvos 10 konstatuojamosios dalies, taip aiškinant taip pat turi būti atsižvelgiama į chartijoje pripažintas teises (2012 m. rugsėjo 5 d. Sprendimo *Y ir Z*, C-71/11 ir C-99/11, 48 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).
- 44 Byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Bolbol*, *Fővárosi Bíróság* pateikė Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus, kurių formuluotė beveik identiška šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateiktų klausimų formuluotei. Tačiau byloje *Bolbol* suinteresuotasis asmuo nesinaudojo UNRWA pagalba prieš išvykdamas iš UNRWA veiklos teritorijos tam, kad Vengrijoje pateiktų prašymą suteikti prieglobstį, todėl Teisingumo Teismas konstatavo, kad nereikia nagrinėti, pirma, aplinkybių, kuriomis galima laikyti, kad tokia pagalba „nutrūksta dėl bet kokios priežasties“, ir, antra, minėta direktyva suteiktų teisių, kuriomis suinteresuotasis asmuo galėjo „*ipso facto* pasinaudoti“ dėl to, kad pagalba nutrūko, pobūdžio (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Bolbol* 55 ir 56 punktus).

Dėl antrojo klausimo

- 45 Antruoju klausimu, kurį reikia išnagrinėti pirmiausia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį reikia aiškinti taip, kad Jungtinių Tautų organo ar agentūros, išskyrus VKPR, apsaugos ar pagalbos nutrūkimas „dėl bet kokios priežasties“ apima asmens, kuris išvyksta iš tokio organo ar institucijos veiklos teritorijos susiklosčius tokiomis aplinkybėmis, kaip tos, kurios apibūdina kiekvieno iš ieškovų pagrindinėje byloje išvykimą, atvejį.
- 46 Šiuo atžvilgiu pirmiausia primintina, kad pagal minėtos direktyvos 12 straipsnio 1 dalies a punkto pirmą sakinį trečiosios šalies piliečiui arba asmeniui be pilietybės pabėgėlio statusas nesuteikiamas, „jei jis arba ji patenka į Ženevos konvencijos 1 [straipsnio D skirsnio, susijusio su apsauga ar pagalba iš Jungtinių Tautų organų ar agentūrų, išskyrus [VKPR], taikymo sritį“.
- 47 Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnio pirmoje pastraipoje numatyta, kad ji netaikoma asmenims, „kurie šiuo metu naudojasi kitų Jungtinių Tautų Organizacijos institucijų ar organizacijų, išskyrus [VKPR]“, apsauga ar pagalba. Ši minėtos konvencijos taikymo srities išimties pagrindą reikia aiškinti siaurai (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Bolbol* 51 punktą).
- 48 Neginčijama, kad, kaip savo išvados 5 punkte nurodė generalinė advokatė, šiuo metu UNRWA yra vienintelis Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto pirmame sakinyje ir Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnio pirmoje pastraipoje nurodytas Jungtinių Tautų organas ar agentūra, išskyrus VKPR (šiuo klausimu taip pat žr. minėto Sprendimo *Bolbol* 44 punktą).

- 49 Aplinkybės, kad pagal minėtą Ženevos konvencijos nuostatą, į kurią daroma nuoroda Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto pirmame sakinyje, iš jos taikymo srities pašalinami tik asmenys, kurie „šiuo metu naudojami“ tokia minėto Jungtinių Tautų organo ar agentūros apsauga ar pagalba, negalima aiškinti taip, kad vien nebuvimo UNRWA veiklos teritorijoje ar išvykimo iš jos užtenka, kad nebūtų taikoma šioje nuostatoje numatyta taisyklė dėl pabėgėlio statuso nesuteikimo.
- 50 Iš tikrųjų tokiu atveju prieglobsčio prašytojui, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2005/85 2 straipsnio c punktą, kuris pateikia prašymą vienos iš valstybių narių teritorijoje, taigi fiziškai nėra UNRWA veiklos teritorijoje, niekada nebūtų taikomas Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkte numatytas pabėgėlio statuso nesuteikimo pagrindas, todėl, kaip savo išvados 52 ir 53 punktuose nurodė generalinė advokatė, toks nesuteikimo pagrindas prarastų bet kokią veiksmingumą.
- 51 Be to, pripažinimas, kad, savanoriškai išvykus iš UNRWA veiklos teritorijos, taigi savanoriškai atsisakius šios agentūros teikiamos pagalbos, reikia taikyti Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį, prieštarautų Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnio pirma pastraipa siekiam tikslui iš šios konvencijos sistemos pašalinti visus tokia pagalba besinaudojančius asmenis.
- 52 Todėl minėtos direktyvos 12 straipsnio 1 dalies a punkto pirmą sakinį reikia aiškinti taip, kad šioje nuostatoje numatytas pabėgėlio statuso nesuteikimo pagrindas taikomas ne tik asmenims, kurie šiuo metu naudojami UNRWA teikiama pagalba, tačiau ir tiems, kurie, kaip antai ieškovai pagrindinėje byloje, iš tiesų naudojami šia pagalba prieš pat valstybėje narėje pateikdami prašymą suteikti prieglobstį, nors tokia pagalba ir nenutrūko, kaip tai suprantama pagal tos pačios 1 dalies a punkto antrą sakinį.
- 53 Antrame sakinyje numatyta situacija, kai Jungtinių Tautų organo ar agentūros, išskyrus VKPR, apsauga ar pagalba „nutrūksta dėl bet kokios priežasties“, galutinai neišsprendus atitinkamų asmenų padėties pagal atitinkamas Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucijas.
- 54 Neginčijama, kad, kaip matyti, be kita ko, iš 2011 m. gruodžio 9 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucijos Nr. 66/72 1 ir 3 dalių, UNRWA teikiama pagalba besinaudojančių asmenų padėtis nėra galutinai išspręsta.
- 55 Vien dėl aplinkybės, kad pabėgėlio statuso prašytojas išvyko iš UNRWA veiklos teritorijos, nesvarbu, koks tokio išvykimo motyvas, negalima netaikyti Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto pirmame sakinyje numatytos pabėgėlio statuso nesuteikimo taisyklės, todėl būtina nustatyti, kokiomis sąlygomis UNRWA teikiamą pagalbą galima laikyti nutrūkusia, kaip tai suprantama pagal tos pačios nuostatos antrą sakinį.
- 56 Šiuo klausimu konstatuotina, kad organo ar agentūros teikiamos apsaugos ar pagalbos nutrūkimas pagal minėto 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį apima ne tik atvejį, kai panaikinamas pats apsaugą ar pagalbą teikiantis organas ar agentūra, tačiau ir atvejį, kai toks organas ar agentūra negali vykdyti savo misijos.
- 57 Iš tiesų iš žodžių junginio „jei <...> tokia apsauga ar pagalba nutrūktų“, kuris yra Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto antro sakinio pradžioje, matyti, kad tam, jog nebūtų taikomas pabėgėlio statuso nesuteikimo pagrindas, pirmiausia turi nutrūkti faktinė UNRWA teikiama pagalba, o ne nebelikti pačios UNRWA.
- 58 Nors iš tiesų, vertinant atskirai, minėtą žodžių junginį galima aiškinti taip, kad jis apima tik tiesiogiai su UNRWA susijusius įvykius, kaip antai šios institucijos panaikinimą ar įvykį, dėl kurio ji apskritai negali vykdyti savo misijos, vis dėlto, atsižvelgiant į minėtame antrame sakinyje prieš tai esančius žodžius „dėl bet kokios priežasties“, šį sakinį reikia aiškinti taip, kad priežastis, dėl kurios nutrūksta pagalba, gali atsirasti ir susiklosčius aplinkybėms, kurios nepriklauso nuo atitinkamo asmens valios ir kurios priverčia jį išvykti iš UNRWA veiklos teritorijos.

- 59 Žinoma, vien aplinkybė, kad tokios teritorijos nėra, ar savanoriškas sprendimas iš jos išvykti negali būti laikomi pagalbos nutraukimu. Tačiau, kai toks sprendimas grindžiamas nuo atitinkamo asmens valios nepriklausančiais suvaržymais, dėl tokios situacijos galima konstatuoti, kad pagalba, kuri buvo teikiama tokiam asmeniui, nutrūko, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį.
- 60 Toks aiškinimas atitinka minėto 12 straipsnio 1 dalies a punktu siekiamą tikslą, be kita ko, užtikrinti Palestinos pabėgėlių apsaugos tęstinumą teikiant realią apsaugą ar pagalbą, o ne tik garantuojant organo ar agentūros, kuriai pavesta tokią pagalbą ar apsaugą teikti, buvimą; tai matyti ir iš Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucijos Nr. 302 (IV) 20 dalies, aiškinamos kartu su šios Generalinės Asamblėjos rezoliucijos Nr. 2252 (ES-V) 6 dalimi.
- 61 Siekdami nustatyti, ar pagalba arba apsauga iš tikrųjų nutrūko, kaip tai suprantama pagal minėtą Direktyvos 2004/83 nuostatą, kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos ir kompetentingi nacionaliniai teismai turi patikrinti, ar atitinkamo asmens išvykimas pateisinamas motyvais, kurių jis negali kontroliuoti, kurie nepriklauso nuo jo valios ir kurie priverčia jį palikti tokią teritoriją, o dėl to jis negali pasinaudoti UNRWA suteikta pagalba.
- 62 Analizuodamos aplinkybes, kurios lėmė išvykimą iš UNRWA veiklos teritorijos, konkrečiu atveju, nacionalinės valdžios institucijos turi atsižvelgti į Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnį, į kurį daroma nuoroda minėtos direktyvos 12 straipsnio 1 dalies a punkte, siekiamą tikslą užtikrinti pačių Palestinos pabėgėlių apsaugos tęstinumą, kol jų padėtis bus galutinai išspręsta pagal atitinkamas Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucijas.
- 63 Atsižvelgiant į šį tikslą laikytina, kad Palestinos pabėgėlis privestas išvykti iš UNRWA veiklos teritorijos, kai jis jaučiasi labai nesaugus ir kai tokia institucija negali šioje teritorijoje užtikrinti jo gyvenimo sąlygų, kurios atitiktų šiai agentūrai pavestą misiją.
- 64 Šiuo klausimu pridurtina, kad kai kompetentingos valstybės narės, kurioje pateiktas prašymas suteikti prieglobstį, institucijos siekia nustatyti, ar dėl priežasčių, kurių asmuo negali kontroliuoti ir kurios nepriklauso nuo jo valios, toks asmuo faktiškai nebeturėjo galimybės naudotis pagalba, kuri jam buvo teikiama iki išvykimo iš UNRWA veiklos teritorijos, šios institucijos turi individualiai įvertinti visas svarbias aplinkybes, o atliekant tokį vertinimą pagal analogiją gali būti taikoma Direktyvos 2004/83 4 straipsnio 3 dalis.
- 65 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį reikia aiškinti taip, kad Jungtinių Tautų organo ar agentūros, išskyrus VKPR, apsaugos ar pagalbos nutraukimas „dėl bet kokios priežasties“ apima ir asmens, kuris, nors faktiškai naudojosi tokia apsauga ar pagalba, ja nebesinaudoja dėl priežasties, kurios pats negali kontroliuoti ir kuri nepriklauso nuo jo valios, situaciją. Valstybės narės, kuriai tenka nagrinėti šio asmens pateiktą prašymą suteikti prieglobstį, kompetentingos institucijos, remdamosi individualiu prašymo vertinimu, turi patikrinti, ar šis asmuo buvo privestas išvykti iš tokio organo ar agentūros veiklos teritorijos, o taip yra tuo atveju, kai asmuo jaučiasi labai nesaugus ir atitinkamas organas arba agentūra negali šioje teritorijoje užtikrinti jo gyvenimo sąlygų, kurios atitiktų šiam organui ar agentūrai tenkančią misiją.

Dėl pirmojo klausimo

- 66 Pirmiausia, kiek tai susiję su pirmuoju klausimu, svarbu pabrėžti, kad Direktyvoje 2004/83, kitaip nei Ženevos konvencijoje, kuria reglamentuojamas tik pabėgėlio statusas, numatytos dvi atskiros apsaugos sistemos, būtent, pirma, pabėgėlių statusas ir, antra, papildomos apsaugos statusas, nes šios direktyvos 2 straipsnio e punkte nurodoma, kad papildomą apsaugą galintis gauti asmuo yra asmuo, „kuris negali būti laikomas pabėgėliu“.

- 67 Todėl, išskyrus atvejį, kai neatsižvelgiama į šį atitinkamai pagal Ženevos konvenciją ir Direktyvą 2004/83 suteikiamos apsaugos skirtumą, šios direktyvos 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrame sakinyje vartojamą žodžių junginį „pasinaudoti <...> direktyvos teikiamomis lengvatomis“ reikia suprasti taip, kad juo daroma nuoroda tik į pabėgėlio statusą, nes ši nuostata paremta Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsniu, į kurį reikia atsižvelgti aiškinant šią direktyvą.
- 68 Be to, Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkte darant nuorodą tik į pabėgėlio statusą pagal šią nuostatą nėra iš vieno asmens neatimama papildomos apsaugos galimybė, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio e punktą, o 17 straipsnyje, kuriame nurodyti papildomos apsaugos nesuteikimo pagrindai, nėra jokios nuorodos į organizacijos, kaip antai UNRWA, apsaugos ar pagalbos teikimą.
- 69 Atsižvelgiant į šias pirmines pastabas reikia pripažinti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį reikia aiškinti taip, kad galimybė „pasinaudoti šios direktyvos teikiamomis lengvatomis“ reiškia, kad atitinkamas asmuo turi teisę į tai, kad jam pabėgėlio statusas būtų pripažintas automatiškai, ar tik tai, kad jis patenka į šios direktyvos taikymo asmenims sritį.
- 70 Šiuo klausimu svarbu pabrėžti, kad, viena vertus, minėto 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrame sakinyje numatyta, kad jei tenkinamos visos šioje nuostatoje numatytos taikymo sąlygos, atitinkami asmenys „*ipso facto*“ turi teisę pasinaudoti šios direktyvos teikiamomis lengvatomis“, ir, kita vertus, Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnio antroje pastraipoje nustatyta, kad tokiu pačiu atveju minėti asmenys atitinkamai „*ipso facto*“ įgyja šioje konvencijoje numatytas teises“ ([prancūzų k.] „*bénéficient de plein droit du régime de cette convention*“, o kita autentiška versija: „*shall ipso facto be entitled to the benefits of this Convention*“).
- 71 Žodžių junginį „*ipso facto*“ turi teisę pasinaudoti šios direktyvos teikiamomis lengvatomis“ reikia aiškinti remiantis Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnio antra pastraipa, t. y. kaip leidžiantį atitinkamiems asmenims „*ipso facto*“ naudotis šia konvencija numatytomis teisėmis ir ja teikiamomis „lengvatomis“.
- 72 Taigi teisė, atsirandanti dėl to, kad UNRWA pagalba nutrūksta ir nebelieka pagrindo nesuteikti pabėgėlio statuso, negali būti apribota tik atitinkamo asmens galimybe prašyti suteikti pabėgėlio statusą remiantis Direktyvos 2004/83 2 straipsnio c punktu, nes šią galimybę jau turi kiekvienas trečiosios šalies pilietis ar asmuo be pilietybės, kuris yra vienos iš valstybių narių teritorijoje.
- 73 Minėtos direktyvos 12 straipsnio 1 dalies a punkto antro sakinio pabaigoje pateiktas patikslinimas, kad atitinkami asmenys gali „*ipso facto* <...> pasinaudoti šios direktyvos teikiamomis lengvatomis“, būtų perteklinis ir visiškai nesvarbus, jeigu juo tik būtų primenama, kad asmenys, iš kurių pagal minėtos 1 dalies a punkto pirmą sakinį nebeatimama teisė į pabėgėlio statusą, gali remtis šios direktyvos nuostatomis siekdami, kad jų prašymas suteikti pabėgėlio statusą būtų nagrinėjamas pagal minėto 2 straipsnio c punktą.
- 74 Be to, iš Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto viso antro sakinio formuluotės matyti, kad kai jame nurodytų asmenų padėtis galutinai išsprendžiama, šie asmenys gali prašyti pabėgėlio statuso, jeigu dėl kokios nors priežasties jie yra persekiojami, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio c punktą. Tačiau jeigu, kaip yra pagrindinėse bylose nagrinėjamu atveju, suinteresuotųjų asmenų padėtis neišspręsta, nors jiems teikta pagalba nutrūko dėl nuo jų valios nepriklausančios priežasties, galimybė esant tokiai ypatingai situacijai „*ipso facto* <...> pasinaudoti šios direktyvos teikiamomis lengvatomis“ neišvengiamai reiškia daugiau, palyginti su atveju, kai paprasčiausiai nepanaikinama šių asmenų galimybė prašyti pabėgėlio statuso, jei jie tenkina to paties 2 straipsnio c punkte nustatytus reikalavimus.

- 75 Vis dėlto šiuo klausimu svarbu pabrėžti, kad galimybė *ipso facto* pasinaudoti minėta direktyva teikiamomis lengvatomis, kaip tai suprantama pagal jos 12 straipsnio 1 dalies a punktą, nereiškia, kaip teisingai teigia Vengrijos ir Vokietijos vyriausybės, besąlygiškos teisės į pabėgėlio statuso suteikimą.
- 76 Iš tiesų asmuo, kuris turi teisę *ipso facto* pasinaudoti Direktyvos 2004/83 teikiamomis lengvatomis, nebūtinai turi įrodyti, kad bijo būti persekiojamas, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio c punktą, tačiau jis turi, kaip tai, beje, padarė ieškovai pagrindinėje byloje, pateikti prašymą suteikti pabėgėlio statusą, kurį turi išnagrinėti už tai atsakingos valstybės narės kompetentingos institucijos. Atlikdamos tokį nagrinėjimą minėtos institucijos turi patikrinti ne tik tai, ar prašytojas iš tiesų kreipėsi dėl UNRWA pagalbos (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Bolbol* 52 punktą) ir ar tokia pagalba nutrūko, tačiau ir tai, ar tokiam prašytojui netaikomas kuris nors iš tos pačios direktyvos 12 straipsnio 1 dalies b punkte ar 2 ir 3 dalyse nurodytų pagrindų nesuteikti pabėgėlio statuso.
- 77 Taip pat pažymėtina, kad Direktyvos 2004/83 11 straipsnio 1 dalies f punktą kartu su jos 14 straipsnio 1 dalimi reikia aiškinti taip, kad suinteresuotasis asmuo nustoja būti pabėgėliu, jei dėl aplinkybių, dėl kurių buvo pripažintas pabėgėliu, išnykimo jis gali grįžti į UNRWA veiklos teritoriją, kurioje gyveno (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2010 m. kovo 2 d. Sprendimo *Salahadin Abdulla ir kt.*, C-175/08, C-176/08, C-178/08 ir C-179/08, Rink. p. I-1493, 76 punktą).
- 78 Galiausiai pabrėžtina, kad dėl žodžių „*ipso facto* turi teisę pasinaudoti <...> direktyvos teikiamomis lengvatomis“ aiškinimo, pateikto šio sprendimo 70–76 punktuose, priešingai, nei teigia kelios pastabas Teisingumo Teismui šioje byloje pateikusios vyriausybės, nesukuriama diskriminacija, kuri draudžiama pagal chartijos 20 straipsnyje įtvirtintą vienodo požiūrio principą.
- 79 Kadangi prieglobsčio prašytojų, kuriems tik dėl pagrįstos persekiojimo baimės gali būti suteiktas „pabėgėlio“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2004/83 2 straipsnio c punktą, statusas, padėtis skiriasi nuo asmenų, kuriems, kaip antai ieškovams pagrindinėje byloje, buvo teikiama UNRWA pagalba prieš išvykstant iš šios agentūros veiklos teritorijos ir prieš pateikiant prašymą suteikti pabėgėlio statusą kurioje nors valstybėje narėje, padėties, pagal vienodo požiūrio principą nereikalaujama, kad šie asmenys būtų vertinami taip pat kaip tokia pagalba naudojėsi asmenys, kaip tai buvo ieškovų pagrindinėje byloje atveju.
- 80 Šiuo klausimu pabrėžtina, kad, atsižvelgusios į ypatingą Palestinos pabėgėlių padėtį, Ženevos konvenciją pasirašiusios valstybės 1951 m. sąmoningai nusprendė nustatyti ypatingą jų vertinimo sistemą, kuri numatyta šios konvencijos 1 straipsnio D skirsnyje, į kurį daroma nuoroda Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkte.
- 81 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį reikia aiškinti taip, kad kai valstybės narės, kuriai tenka nagrinėti prašymą suteikti prieglobstį, kompetentingos institucijos nustato, kad prašytojo atveju tenkinama su UNRWA apsaugos ar pagalbos nutrūkimu susijusi sąlyga, galimybė *ipso facto* „pasinaudoti šia direktyva teikiamomis lengvatomis“ reiškia, kad minėta valstybė narė privalo pripažinti pabėgėlio, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 2 straipsnio c punktą, statusą ir jį tokiam prašytojui suteikti automatiškai su sąlyga, kad jis nepatenka į minėto 12 straipsnio 1 dalies b punkto arba 2 ir 3 dalių taikymo sritį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 82 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvos 2004/83/EB dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį reikia aiškinti taip, kad Jungtinių Tautų organo ar agentūros, išskyrus Jungtinių Tautų vyriausiąjį komisarą pabėgėlių reikalams (VKPR), apsaugos ar pagalbos nutrūkimas „dėl bet kokios priežasties“ apima ir asmens, kuris, faktiškai naudojėsis tokia apsauga ar pagalba, ja nebesinaudoja dėl priežasties, kurios pats negali kontroliuoti ir kuri nepriklauso nuo jo valios, situaciją. Valstybės narės, kuriai tenka nagrinėti šio asmens pateiktą prašymą suteikti prieglobstį, kompetentingos institucijos, remdamosi individualiu prašymo vertinimu, turi patikrinti, ar šis asmuo buvo privestas išvykti iš tokio organo ar agentūros veiklos teritorijos, o taip yra tuo atveju, kai asmuo jaučiasi labai nesaugus ir atitinkamas organas arba agentūra negali šioje teritorijoje užtikrinti jo gyvenimo sąlygų, kurios atitiktų šiam organui ar agentūrai tenkančią misiją.
2. Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį reikia aiškinti taip, kad kai valstybės narės, kuriai tenka nagrinėti prašymą suteikti prieglobstį, kompetentingos institucijos nustato, kad prašytojo atveju tenkinama su Jungtinių Tautų paramos ir darbo agentūros Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (UNRWA) apsaugos ar pagalbos nutrūkimu susijusi sąlyga, galimybė *ipso facto* „pasinaudoti šia direktyva teikiamomis lengvatomis“ reiškia, kad minėta valstybė narė privalo pripažinti pabėgėlio, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 2 straipsnio c punktą, statusą ir jį tokiam prašytojui suteikti automatiškai su sąlyga, kad jis nepatenka į minėto 12 straipsnio 1 dalies b punkto arba 2 ir 3 dalių taikymo sritį.

Parašai.